

ЧОГО ПОТРЕБУЄ ДИТИНА

МІХАЕЛА ГЬОКЛЕР
ДЖОАННА СТИГМАНС
РЕНАТА ЛОНГ-БРАЙПОЛЬ

ЗА РЕДАКЦІЄЮ
НЕНСІ БЛЕНІНГ

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА
ПОТРЕБИ ДИТИНИ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

ЧОГО ПОТРЕБУЄ ДИТИНА

MEETING THE NEEDS OF THE CHILD TODAY

**Michaela Glöckler
Johanna Steegmans
Renate Long-Breipohl**

Edited by Nancy Blanning

**Lectures from the 2008 International Waldorf
Early Childhood Conference, Wilton, New Hampshire, USA**

**Published by the Waldorf Early Childhood Association
of North America in association with the International Association
for Steiner Waldorf Early Childhood Education**

**Міхаела Гльоклер
Джоанна Стігманс
Рената Лонг-Брайполь**

ЧОГО ПОТРЕБУЄ ДИТИНА

**СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПОТРЕБИ
ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

За редакцією Ненсі Бленінг

Переклад Оксани Фіци

Київ
«НАІРІ»
2023

УДК 373.2.015.311=161.2

Г52

Переклад з видання:

Michaela Glöckler, Johanna Steegmans,

Renate Long-Breipohl.

Meeting the Needs of the Child Today.

Edited by Nancy Blanning.

Waldorf Early Childhood Association of North America, 2009.

Обкладинка Галини Анненко

Гльоклер М., Стігманс Дж., Лонг-Брайполь Р.
Г52 Чого потребує дитина / Пер. з англійської — К.:
«НАІРІ», 2023. — 72 с.

ISBN 978-617-8192-92-1

ISBN 978-617-8292-13-3 (електронне видання)

До збірки увійшли 5 доповідей, прочитаних на Міжнародній конференції вихователів вальдорфських дитячих садків, що проходила в США у 2008 році. Автори доповідей торкаються актуальних питань стосовно сучасного погляду на потреби дитини дошкільного віку. Представники трьох континентів діляться плодами багаторічних досліджень, а також власним досвідом роботи у сфері медицини та педагогіки.

Ці доповіді можуть стати глибоким імпульсом для дорослих, що самовіддано та з любов'ю захищають і виховують маленьких дітей, турботливо прислухаючись до їхніх потреб у наш час.

Вихователі, батьки та лікувальні педагоги зможуть познайомитися з архетипами, що лежать в основі вальдорфської педагогіки, та з сучасним поглядом на дитину, що розвивається і на дорослого, що поруч із нею, у процесі розвитку.

ISBN 978-0-9816159-5-0

ISBN 978-617-8192-92-1

© IASWECE, 2009

© «НАІРІ», 2023

Зміст

Передмова	6
<i>Міхаела ГЛЪОКЛЕР</i>	
Архетипічні корені вальдорфської педагогіки	9
<i>Джоанна СТИГМАНС</i>	
Дитина в процесі розвитку. Лекція перша	19
<i>Джоанна СТИГМАНС</i>	
Дитина в процесі розвитку. Лекція друга	30
<i>Рената ЛОНГ-БРАЙПОЛЬ</i>	
Дорослий у процесі розвитку. Лекція перша	39
<i>Рената ЛОНГ-БРАЙПОЛЬ</i>	
Дорослий у процесі розвитку. Лекція друга	56
Примітки	69

Передмова

Ненсі Бленінг

Перша половина серпня 2008 року стала особливою для вальдорфської (штайнерівської) дошкільної освіти у Північній Америці. Міжнародна вальдорфська асоціація дошкільної освіти (IASWECE) запропонувала колегам з північноамериканської асоціації провести міжнародну конференцію вихователів дитячих садків. Місцем проведення було обрано вальдорфську школу Пайн Холл та Вищу школу Моуїнг у Вілтоні (штат Нью-Гемпшир), цим самим до них виявили велику пошану. Розпочався захопливий та відповідальний процес приготування до такого грандіозного заходу.

Тема конференції повинна була глобально відобразити ситуацію з дітьми у цілому світі — як великі практичні потреби дітей, що живуть у бідності та злигоднях на межі виживання, так і проблеми втрати здорового способу життя в індустріальних країнах. Характерні особливості сучасного світу — прискорений ритм життя, інтелектуалізація, розширювана сфера матеріальних благ — становлять загрозу для різноманітних аспектів формування цілісної людської особистості. Окрім цього, економічні потреби та мінливі соціальні моделі передають маленьких дітей все більш і більш раннього віку піклуванню інших людей, а не їхніх батьків. Світ, що швидко змінюється, шарпає й ступає дітей, а часом, у цілковитому безладді, й зовсім забуває про них.

Тему конференції — «Чого нині потребує дитина» — було обрано так, аби висвітлити увесь цей спектр проблем. Доповіді задавали основний тон, навколо якого оберталися робочі групи, майстер-класи та міні-презентації щодо роботи з дітьми у віці від народження до семи років у різних країнах світу. Фахівці з трьох континентів люб'язно погодилися поділитися своїми думками та поглядами з цього приводу із запрошеними вихователями та вчителями.

Представниця Європи д-р Міхаела Гльоклер з Дорнаха (Швейцарія) розповіла про архетипічні корені вальдорфської освіти. Для того аби правильно виховувати та навчати дітей, необхідно знати про архетипічні етапи їхнього фізичного розвитку, стадії розширення свідомості та навчальні можливості на цих стадіях, про розвиток й значення взаємовідносин, про розкриття *Я* та про духовну орієнтацію особистості, що розвивається. Кожна з цих позицій є фундаментальною в освіті — «провадженні вперед» індивідуальності дитини, — а також і в самоосвіті нас як дорослих.

Упродовж двох днів представниця Північної Америки д-р Джоанна Стігманс з Сіетла (США) говорила про розвиток відчуттів маленьких дітей. На прикладі дітей-аутистів як провідної нитки по цьому заплутаному лабіринту вона описує, як тендітна особистість дитини зазнає бомбардувань, а часом і травмується внаслідок надмірного тиску сенсорних (чуттєвих) вимог. Це бомбардування впливає на всіх — і на дорослого, і на дитину. Розглядаючи глибокі корені антропософської духовної науки, вона показала джерела практичних методів та методичних поглядів, що зможуть допомогти гідно зустріти цей виклик.

Д-р Рената Лонг-Брайполь, що прибула з південної півкулі, з Австралії, нагадала усім про те, що здорове навчання дітей безпосередньо залежить від постійної

й свідомої самоосвіти того, хто навчає. Вона розглянула космічні образи зодіаку, аби проілюструвати чесноти, до яких повинен прагнути дорослий. Інші образи стали живим описом архетипічних видів діяльності людини — мисливства, землеробства, торгівлі тощо, — які дотепер присутні в нашому житті, проте вже давно зазнали химерних змін. Розуміння цих імпульсів та процесів в нас самих і в дітях може допомогти у вальдорфському вихованні та навчанні діяти усвідомлено.

Плоди багаторічних досліджень та досвід роботи лекторів у сфері медицини та освіти представлені на подальших сторінках. Цей багатий врожай гідний того, аби розділити його з більш широкою аудиторією, аніж 300 вихователів з 33 країн, які змогли зібратися у Нью-Гемпширі. І нехай ці роздуми приведуть кожного читача у ту сферу інспірації, що була створена на конференції, й надихнуть усіх, хто прагне самовіддано та з любов'ю захищати й виховувати маленьких дітей.

Архетипічні корені вальдорфської педагогіки

Міхаела ГЛЬОКЛЕР

Є багато причин, чому ми зібралися тут разом, аби розглянути виховання й навчання дітей молодшого віку від народження до семи років. Однією з них є той факт, що ми живемо в епоху стрімких змін. Натиск на ранній дитячий вік посилюється, навіть якщо ми достатньо знаємо про те, як піклуватися про дітей якнайкраще. Ніколи досі ми не володіли такою великою кількістю наукових знань щодо розвитку, як нині, проте в цьому є й тіньовий бік. Хоча ми багато знаємо про підтримку здорового розвитку дитини, користь від цього для дітей зменшується.

Тут зібралися представники 33 країн. Працюючи разом, ми можемо розвинути стратегію, як стати більш активними у наших навчальних закладах. Можна також створити ширші зв'язки з іншими закладами, що мають відмінні методи й стандарти, але пов'язані спільним інтересом й прагненням добробуту дітей. Ми всі цілковито поділяємо цей інтерес та прагнемо поділитися своїм досвідом. У Швейцарії в державних школах працює значно більше вальдорфських учителів, аніж у приватних. І це вказує нам на потреби прийдешності. Для того аби відкрити канали спілкування та з метою відповідності діалогу, нам необхідно оволодіти мовою наших колег з державних шкіл.

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.